

КАФЕДРА ЕКОНОМІКИ, ПІДПРИЄМНИЦТВА
ТА БІЗНЕС-АДМІНІСТРУВАННЯ

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА БАКАЛАВРА

Тема: Ефективність діяльності підприємства

*Спеціальність 051 «Економіка»
Освітня програма 6.051.00.06 «Економіка і бізнес»*

Завідувач кафедри: _____ /Карінцева О.І./

Керівник роботи: _____ / Карінцева О.І./

*Виконавець: _____ / Богачова В.В. /
П.І.Б.*

*Група: _____ Едн-81С
шифр*

Суми 2022

АНОТАЦІЯ

Структура роботи: дана робота складається з вступу, трьох розділів, восьми підрозділів, висновків та списку використаних джерел. Випускова робота розміщена на 38 сторінках та налічує в собі 52 посилань на бібліографічні джерела.

Мета дослідження: полягає у дослідженні особливостей забезпечення ефективності операційної діяльності на підприємстві ТОВ Виробничо – комерційна фірма «Спадщина».

Об'єктом дослідження: є показники розвитку організації ТОВ Виробничо – комерційна фірма «Спадщина», що забезпечують її сталий економічний розвиток, приріст вартості капіталу і поточну прибутковість діяльності.

Предмет дослідження: фінансові процеси підприємства і кінцеві виробничо-господарські результати діяльності

Методи дослідження: Для реалізації мети й завдань дослідження було використано системний аналіз з елементами логіки та абстракції.

Робота будується на таких методах, як: аналітичний, коефіцієнтний, експертних оцінок.

Ключові слова: операційна діяльність, рентабельність, прибуток, собівартість продукції, виручка від реалізації продукції.

Зміст

Вступ	4
Глава 1. Фінансові кошти та фінансові результати підприємства	6
1.1 Кошти підприємства та джерела їх формування.....	6
1.2 Суть і види доходу(прибутку) підприємства.....	8
Глава 2. Розподіл прибутку підприємства.....	14
2.1 Принципи розподілу прибутку підприємства	14
2.2. Діагностика діяльності підприємства	16
Глава 3. Аналіз ефективності формування прибутку	23
3.1 Аналізу динаміки рівня валового прибутку	23
3.2 Факторний аналіз прибутку.....	28
Висновки	35
Література	37

Вступ

Сучасне суспільство живе в умовах постійних змін та руху. Саме вони стають неодмінними атрибутами існування систем. Ми живемо під час промислових революцій «Industry 3.0» та «Industry 4.0» [1,7,8,9,23,35,36,37,39]. Завдяки їм з'являється можливість перевести нашу економіку на відновлювальні джерела енергії та новітні інноваційні технології [2,3,5,6,10,11,12,13,49,52]. Проведення економічних реформ і перехід до нових механізмів діяльності національної економіки, природне включення її в світовий процес господарювання потребують ґрунтовного перегляду всієї системи економічних важелів, що задіяні в системі управління. Перехід від застарілих здебільше прямих адміністративних методів до непрямих, які будуються на ринкових механізмах, вбачає потребу в більш глибокому вивченні широкого кола макро-, а особливо мікроекономічних проблем, залучаючи максимально мотиваційний аспект підприємницької діяльності економічних суб'єктів, особливо це стосується формування і використання саме доходів компаній.

Умови товарно-грошових відносин, під час виробничо-господарської діяльності компанії, пропонують основним показником вибрати саме кінцевий результат, тобто прибуток. Вирішення важливих економічних, соціальних, моральних і політичних проблем суспільства що на макрорівні, так і на мікрорівні пов'язане з доходами і прибутком компанії [4,24,25,26,28,29,30,38,44]. Все це надає цим економічним концепціям більшу актуальність та значимість.

Ринкова економіка ставить прибуток головною метою діяльності підприємства. Він надає певні гарантії подальшого існування компанії, так як тільки його акумулювання у вигляді різних резервних фондів надає можливість подолати ризики, пов'язані з підприємницькою діяльністю.

Для компанії прибуток - це показник, що створює стимул вкладати кошти в ті сфери, де можливо отримати найбільший приріст вартості та при цьому виконує ряд функцій:

- визначає економічний ефект, одержаний від господарської діяльності;
- є головним елементом поповнення фінансових ресурсів компанії;
- виступає як джерело бюджетного накопичення для різного рівня бюджетів.

Втрати теж грають роль. Вони виявляють помилки і прорахунки компанії в сферах використання коштів, збуту продукції й організації виробництва.

Основною метою управління прибутком компанії є забезпечення збільшення його значення, та відповідно й ефективність його розподілу за напрямками економічного розвитку. Об'єктом управління, відповідно до мети, є формування і розподіл прибутку. Зазначимо, що питання ефективності розподілу прибутку компаній є однією з найбільш актуальною.

У даній роботі викладаються теоретичні основи фінансово-економічної діяльності компанії, розглядаються такі поняття, як «дохід» і «прибуток», аналізуються механізми максимізації і розподілу прибутку в компанії, різні види дивідендної політики.

Глава 1. Фінансові кошти та фінансові результати підприємства

1.1 Кошти підприємства та джерела їх формування

За умов виробництва товарів та існування економічних ринкових відносин між господарюючими суб'єктами будь-яке підприємство повинно мати достатньо фінансових ресурсів (грошових коштів), що забезпечить його ефективну діяльність, в процесі створення та функціонування. Для цього застосовуються певні джерела їх формування та виділяються конкретні фінансові кошти (рис. 1.1).

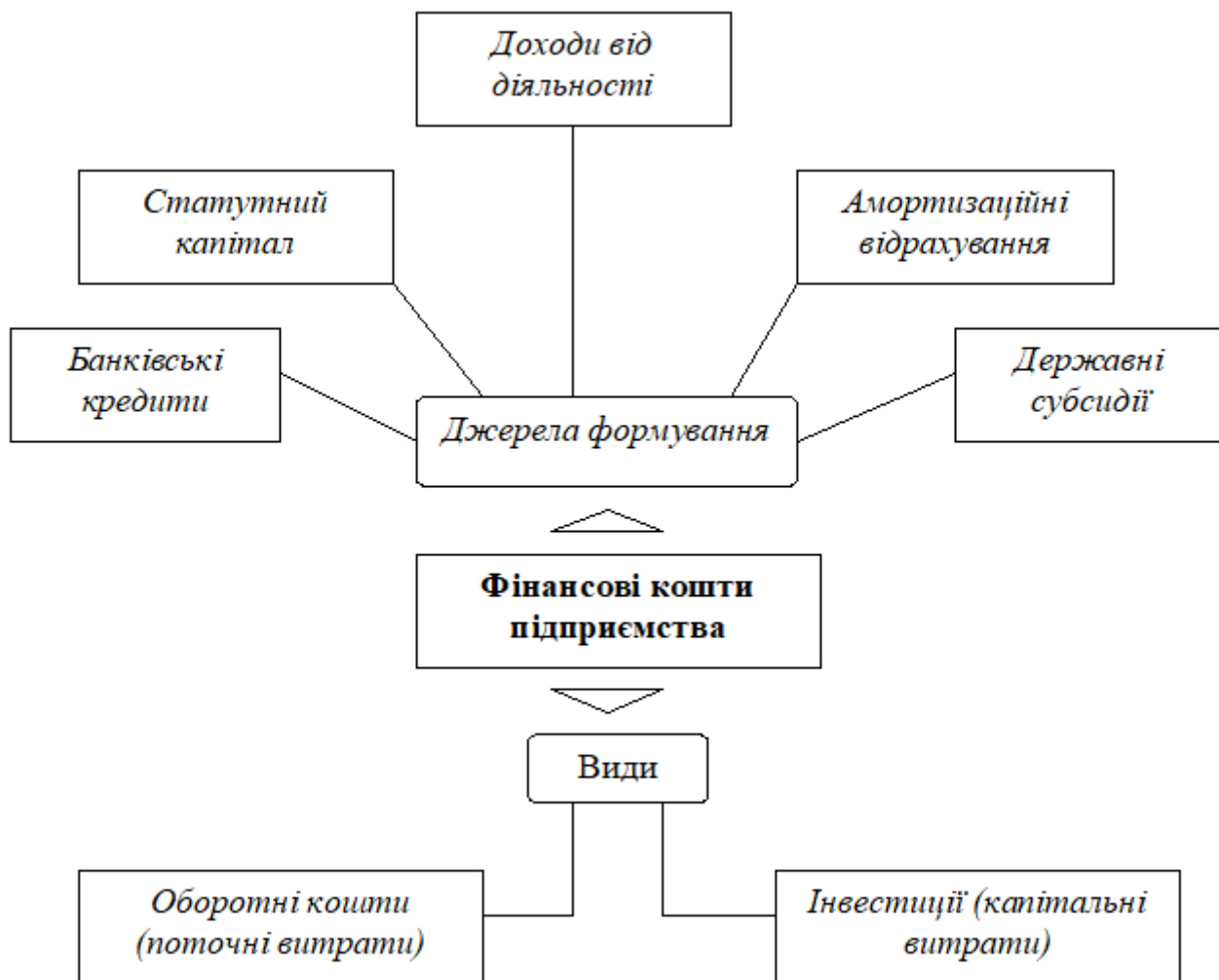

Рис. 1.1. Джерела формування і види фінансових коштів підприємства

Вихідним джерелом формування фінансових ресурсів виступає статутний капітал, який є сумою ресурсів, необхідних підприємству для початку своєї діяльності. Його величина визначається статутом або договором, який формується за рахунок власних або позикових коштів. Однак у деяких випадках компанії можуть отримувати субсидії, тобто грошову або натуральну фінансову допомогу з державного або муніципального бюджетів, а також спеціальні фонди. Розрізняють прямі й непрямі субсидії. Використанням прямих субсидій держава стимулює акумуляцію капіталу, фінансує саме капітальні вкладення в перспективні галузі, розвиток яких потрібний для збалансованості економіки країни в цілому, але є мало прибутковим для відповідних компаній. Вони спрямовуються насамперед у нові галузі економіки та виробництва з низькою рентабельністю. Непряме субсидування таких підприємств (фірм) здійснюється переважно коштами за рахунок грошово-кредитної та податкової політики (пільгових кредитів, податкових пільг та ін.).

Сукупність фінансових ресурсів підприємства, постійно підтримуваних на оптимальному рівні за рахунок перерахованих основних джерел формування, поділяють на інвестиції (довгострокові капітальні витрати) і оборотні кошти (поточні витрати).

Фінансові результати відображують цілі підприємницької діяльності, її рентабельність і є визначальними для підприємства. Крім свого керівництва і команди, вони представляють інтерес для інвестиційних вкладників (акціонерів), кредиторів, державних органів, а саме податкової служби, фондових бірж.

Основним фінансовим результатом компанії є прибуток, або може розглядатися показник доходу. На додаток до цих абсолютних характеристик для оцінки економічного стану використовується ряд відносних характеристик. Розглянемо їх по черзі, починаючи з доходів.

На ринку підприємства діють як відносно відокремлені виробники продукції. Після того, як ціна товару визначена, його продають споживачеві, отримуючи при цьому грошові надходження, але це не значить про отримання прибутку. Для вираження фінансового результату потрібно зіставити виручку з виробничо-збутовими витратами, які представлені у формі собівартості продукції підприємства.

Якщо виручка більша за собівартість, то у фінансовому результаті вказується про прибуток. Компанія завжди націлена на отримання прибутку, але не завжди його отримує. Якщо виручка дорівнює собівартості, тоді відшкодувати можна тільки витрати на виробництво та продаж відповідної продукції. При витратах, які більше за виручку, підприємство не вклалося у встановлену суму витрат і отримує збитки - від'ємний фінансовий результат, що ставить компанію в доволі складну фінансову ситуацію, яка може привести у майбутньому і до банкрутства.

1.2. Суть і види доходу (прибутку) підприємства

В підприємницької діяльності признається, що дохід - як фінансової показник діяльності компанії - це виручка за вирахуванням всіх матеріальних та інших прирівняних до них витрат. Практичний сенс показника доходу є в тому, що він визначає валову суму коштів, отриманих підприємством за відповідний термін, і після оподаткування може бути використаний для споживання та інвестування.

При оцінці загальної величини доходу підприємства треба розглядати різні напрямки доходу (рис. 1.2).

В компаніях, де дохід є головним об'єктом оподаткування, вслід відрахування податку він ділиться на фонди інвестиційний, споживання та страховий. Головним є фонд споживання, який існує для оплати праці робітників компанії (фонд зарплати) та виплати за підсумками виконаної роботи за певний час, за долю у статутному майні (у вигляді дивідендів), матеріальну допомогу тощо.

Для кожної компанії формуються чотири основні показники прибутку, які суттєво розрізняються за розміром, економічним змістом і функціональним призначенням. Основою всіх розрахунків є балансовий прибуток - головний грошовий показник виробничо-господарської діяльності компанії.

Рис. 1.2. Напрямки доходу підприємства

Для визначення податкових платежів розраховується спеціальні показники - оподатковуваний прибуток і неоподатковуваний. Частина балансового прибутку, отримана підприємством після вирахування податків та бюджетних платежів, називається чистим прибутком. Він означає кінцевий

економічний результат діяльності певної компанії.

Процес поетапного отримання чистого прибутку відображено в наступній схемі (рис. 1.3.).

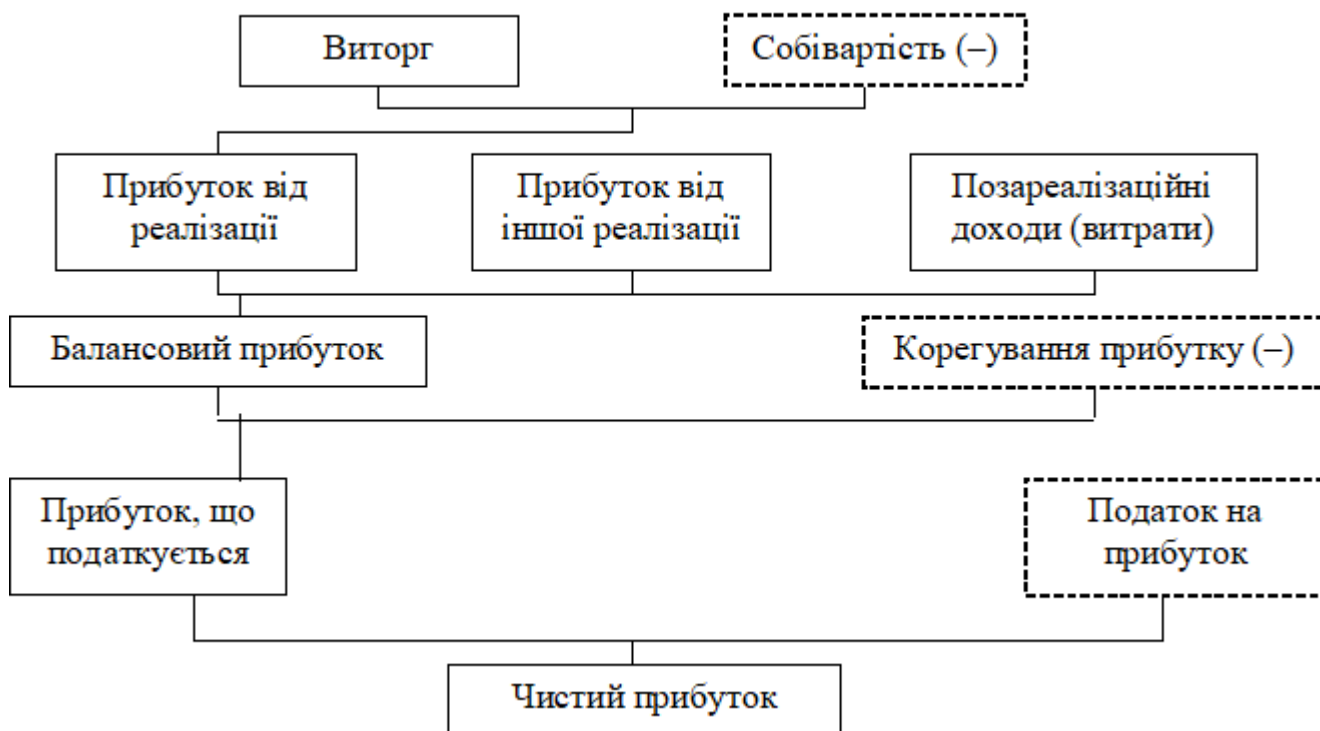

Рис. 1.3. Схема формування прибутку компанії

Відповідно, валовий (балансовий) прибуток є сумою прибутку від реалізації продукції/послуг/робіт, основних фондів, іншого зайвого на даний час майна підприємства та доходів від позареалізаційних операцій, які зменшенні на суму витрат при здійсненні цих операцій:

$$Пв = Прп + Прф + Ппз,$$

де Пв – валовий прибуток;

Прп – прибуток від реалізації продукції;

Прф – прибуток від реалізації основних фондів, іншого майна підприємства;

Ппз – прибуток від позареалізаційних операцій.

Балансовий прибуток складається з таких основних елементів: прибуток (чи збиток) від продажу продукції компанії, надання послуг, виконання робіт відповідно до статуту; прибуток (збиток) від продажу застарілих або зайвих основних засобів, від їх іншого вибуття, від реалізації іншого майна підприємства; грошові кошти від позареалізаційної діяльності.

Прибуток від реалізації продукції/послуг/робіт - це фінансовий показник, отриманий від основної діяльності компанії, який може бути отриманий у будь-якій формі, закріпленій у його статуті та не забороненій законодавством. Цей прибуток зазвичай обраховується як різниця між виручкою при реалізації продукції (без акцизів та податку на додаткову вартість) і витратами пов'язаними з виробництвом і реалізацією, які відповідно включаються в собівартість виготовленої продукції:

$$Прп = Вд - ПДВ - А - В,$$

де Вд – валовий дохід від реалізації продукції (робіт, послуг);

ПДВ – податок на додаткову вартість;

А – акцизи;

В – витрати на виробництво і реалізацію продукції (робіт, послуг).

Для обрахування прибутку від продажу основних засобів та іншого майна організації для цілей оподаткування береться до уваги різниця (чи перевищення) між ціною реалізації та первісною (або залишковою) вартістю даних фондів та майна (плюс індекс інфляції). У такій ситуації залишкова вартість майна розраховується щодо основних засобів, нематеріальних активів і

швидкозношуваним предметам. Отже, прибуток отриманий від реалізації основн. засобів й інших активів підприємства становить:

$$\text{Ін.ф.м.} = \text{Вр.ф.м.} - \text{Сф.і.} \cdot \text{Інф.},$$

де Р.ф.м – виторг від реалізації основних фондів і майна;

Сф.і. · Інф. – вартість основних фондів, скоректована на індекс інфляції.

При розгляді продукції, що реалізована в натурально-речовій формі, розрахунок прибутку здійснюється з урахуванням виторгу та повної собівартості виробів, що обумовлено обсягом проданої продукції в натуральному вираженні:

	Прибуток у	Прибуток від	Прибуток у
Прибуток	нереалізованих	випуску	залишках
від реалізації	залишках	+ товарної	+ нереалізованої
продукції	річної	продукції	продукції на
	продукції на	звітнього	кінець періоду
	початок року	періоду	

Аналогічним підходом як прибуток від продажу продукції розраховується і прибуток від виконаних робіт або наданих послуг.

Прибуток (чи збиток) від продажу основних засобів та іншого майна компанії являє собою грошовий результат, не пов'язаний з основною діяльністю компанії. У ньому відображається прибуток (збиток) від продажу різних видів майна, що перебувають на балансі підприємства і яке не задіяне у виробництві.

До складу доходу (чи витрат) від позареалізаційної діяльності входять:

- доходи від пайової участі в інших компаніях;
- від здачі в оренду нерухомого майна;
- доходи (дивіденди, відсотки) за облігаціями, акціями та ін. цінними паперами;
- інші доходи (чи витрати) від діяльності, не пов'язаної безпосередньо з виробництвом виробів/робіт/послуг) та їх продажом, у тому числі грошові суми,

отримані та виплачені у вигляді санкцій, пені та інших збитків.

Отже, прибуток від позареалізаційних операцій становить:

$$Пви = Дв - Впз,$$

де Дв – доходи від позареалізаційних операцій;

Впз – витрати на позареалізаційні операції.

Отже, прибуток є головним джерелом подальшого фінансування розвитку підприємства, його науково-технічним вдосконаленням, особливо, матеріальної бази, оновленню продукції, інвестування. Він також є і джерелом оподаткування. Враховуючи важливість прибутку, вся підприємницька діяльність спрямована на забезпечення зростання його об'єму або, іноді в кризовий стан, на стабілізацію на певному рівні. Тому першоосновою діяльності компанії є прагнення до максимізації прибутку. Відповідно, прибуток є і головним показником ефективності виробництва підприємства.

Глава 2 Розподіл прибутку підприємства

2.1 Принципи розподілу прибутку підприємства

Основна вимога в умовах сучасних викликів сьогоденню до системи розподілу прибутку, який лишається на підприємстві, полягає в тому, що вона повинна забезпечувати фінансові ресурси на потреби розширеного відтворення за рахунок встановлення оптимального співвідношення споживання і накопичення коштів, що виділяються. Отже наперед визначається обсяг відрахувань прибутку на фонди виробничого розвитку, кошти з яких призначені для інвестування капіталовкладень, збільшення обігових коштів, забезпечення відповідної науково-дослідної діяльності, впровадження нових технологій, переходу на передові методи роботи і т. п. Так, загальна схема розподілу прибутку компанії представлена на рис. 2.1.

В процесі розподілу прибутку, визначаються основні напрямки його використання, в першу чергу враховується рівень конкурентного середовища, що може зумовити необхідність значного розширення та відновлення виробничого потенціалу підприємства.

$$\begin{array}{ccccccc} \text{Чистий} & = & \text{Резервний} & + & \text{Фонд} & + & \text{Фонд} \\ \text{прибуток} & & \text{фонд} & & \text{накопичення} & & \text{споживання} \end{array}$$

Рис. 2.1. Розподіл чистого прибутку підприємства

Кожна організаційно-правова форма підприємства має на законодавчому рівні відповідно встановлений механізм розподілу прибутку, який зостається у розпорядженні підприємства, виходячи з особливостей внутрішнього устрою та регламентації діяльності компаній в залежності від форми власності.

У будь-якій компанії балансовий прибуток компанії є об'єктом розподілу. Під розподілом мається на увазі надходження прибутку до бюджету та по статтях собівартості в компанії. Законодавчо регулюється розподіл прибутку у вигляді державних податків та інших обов'язкових платежів. Формування напрямів погашення витрат з прибутку, що залишаються у підприємства, склад

статей його використання є правом та обов'язком самого підприємства.

Держава немає права встановлювати правил розподілу прибутку. Але, в той же час, шляхом надання певних податкових пільг вона може стимулювати спрямування прибутку на капіталовкладення виробничого і невиробничого плану, фінансування природоохоронних заходів, на різні благодійні цілі, витрати на утримання установ та об'єктів невиробничої сфери та ін.

Законодавство може обмежувати розміри резервних фондів товариств, регламентувати порядок створення резерву за сумнівними боргами. Порядок розподілу прибутку та його використання закріплюється у статуті підприємства та відповідними положенням визначаються, функції економічної і фінансової служби підприємства та затверджується органом управління.

Орієнтовна схема використання прибутку на українських підприємствах представлена в рис. 2.2.

Податок сплачується на загальний (валовий) прибуток. Решта - чистий дохід. З нього виплачуються борги і відсотки за довгостроковими кредитами, а залишок ділиться на дві частини. Перша - це прибуток, що може бути розподілений поміж власниками майна (капіталу) компанії (акціонерами), а також спрямовано на заохочувальні виплати її колективу за результатами праці та на інші потреби (допомога різним організаціям, внески до благодійних фондів та ін.).

Друга частина включає залишковий прибуток компанії (нерозподілений прибуток) і може бути використано на інвестиції або на створення чи поповнення резервного фонду.

Останній є фінансовим стабілізатором під час можливих відхилень від планового грошового обігу або додаткових їх потреб. Власники компанії визначають напрямки і розміри використання чистого прибутку.

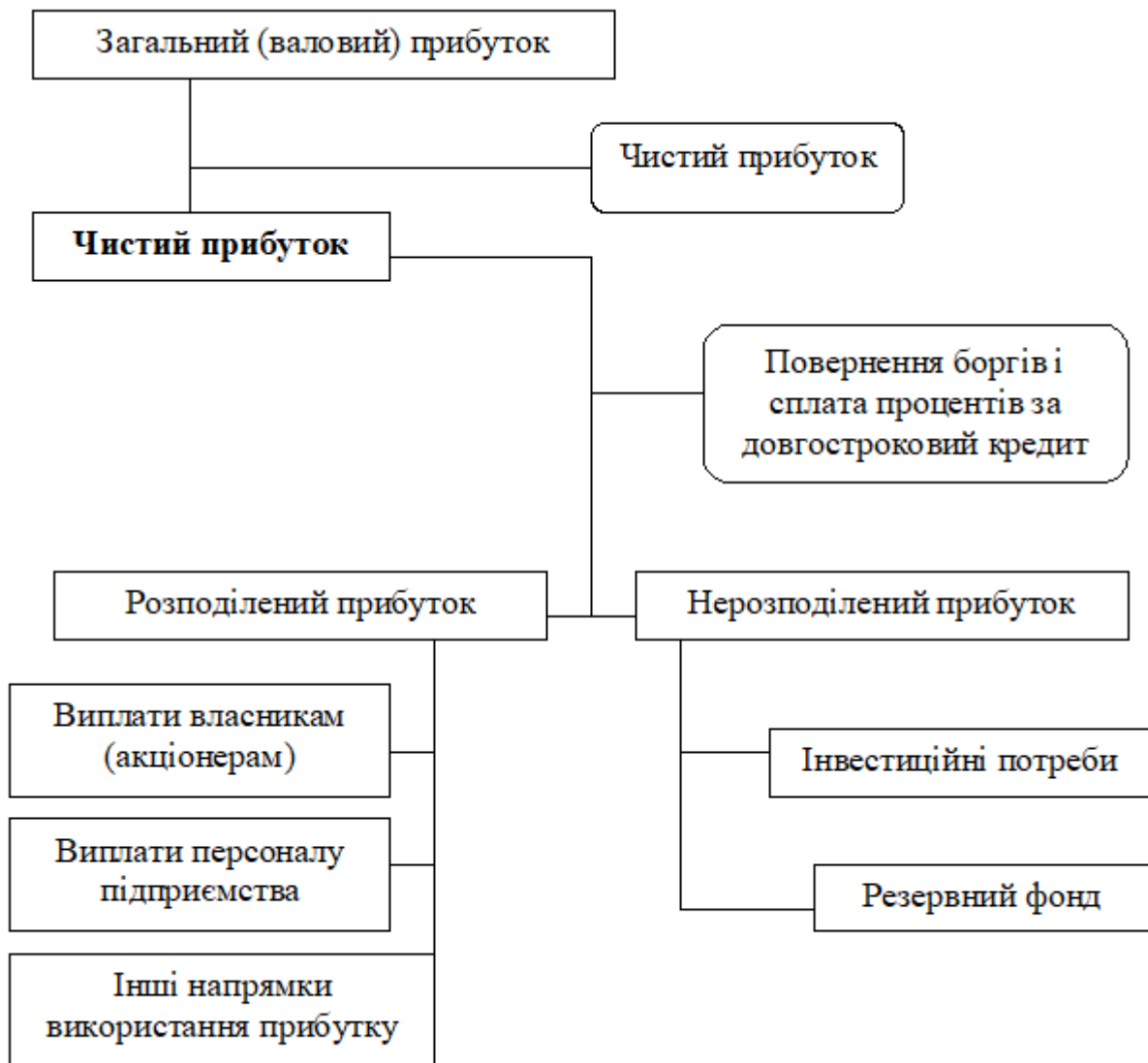

Рис. 2.2. Схема використання прибутку підприємства

Розглянемо схему формування і розподілу прибутку на конкретному підприємстві.

2.2. Діагностика діяльності підприємства

Коротка характеристика підприємства

ТОВ Виробничо – комерційна фірма «Спадщина» зареєстроване Виконавчим комітетом Сумської міської Ради народних депутатів 19.03.1996 року №93.

Товариство є юридичною особою з першого дня його державної реєстрації виконує свою діяльність відповідно до українського законодавства та Статуту

(нова редакція), зареєстрованого розпорядженням міського голови № 48 від 15.02.2001р. із змінами та доповненнями, зареєстрованими розпорядженнями міського голови № 117 від 27.03.2018р. та № 103 від 24.03.2019р.

Метою роботи Товариства є задоволення на ринку потреб у продукції, послугах та роботах, розширення відповідно їх асортименту, підняття конкурентоспроможності, ефективне управління фондами та одержання прибутку. Для нашого товариства предметом діяльності є:

- виробництво борошна;
- виробничі та реалізація крупів;
- виробництво та реалізація олії;
- виробництво та реалізація товарів народного споживання, продуктів харчування;
- виробництво, переробка, зберігання та реалізація сільськогосподарської продукції;
- оптова, роздрібна, зовнішня, комісійна торгівля;
- торгівельно-закупівельна діяльність, в т.ч. закупка у юридичних й фізичних осіб продукції та товарів за готівковий та безготівковий рахунок;
- внутрішні і міжнародні перевезення вантажів та пасажирів автомобільний транспортом;
- організація громадського харчування: утримання кафе, барів, їдалень тощо;
- побутові послуги виробничого та невиробничого призначення;
- посередницькі послуги при купівлі(продажу) товарів масового споживання, виробничо-технічного призначення та сільськогосподарської продукції;
- інша комерційна діяльність, що не є забороненою українським законодавством.

ТОВ Виробничо – комерційна фірма «Спадщина» відноситься до галузі комерційної діяльності, характерними особливостями якої є складність і різноманітність технологічного процесу, який відрізняється значною матеріало-, енерго- та трудомісткістю.

Основним видом виробничої діяльності ТОВ Виробничо – комерційна фірма «Спадщина» є виробництво борошно – круп'яних виробів та олії. Товариством виготовляється більше 80 найменувань продукції (Табл. 2.1)

Таблиця 2.1 Виробництво продукції по ТОВ Виробничо-комерційної фірми
«Спадщина» в порівняних цінах та кількісному виразі

Види продукції, що виробляється	Вироблено					
	2018 рік		2019 рік		2020 рік	
	К-ть	Сума	К-ть	Сума	К-ть	Сума
Борошно вищій гатунок	1315800	1315800	1388804	1562405	1610400	1878798
Борошно 1 гатунок	550800	413100	581010	556801	622200	622200
Борошно 2 гатунок	275400	172125	289025	228811	292800	239120
Олія соняшникова	270000	855000	346500	1299375	452400	1885000
Макаронні вироби	-	-	-	-	198000	297000
Висівки пшеничні	856800	164220	903804	188300	1061400	247660
Макуха соняшникова	630000	315000	808500	404250	10556600	615767
Екструдат соєвий	-	-	-	-	1267200	1795200
Хлібобулочні вироби	-	-	-	-	264000	275000
Всього:	X	3235245	X	8540000	X	9170000

По причині досить великої кількості найменувань продукції аналіз виробництва проведений на прикладі окремих видів. Дослідження свідчить про збільшення обсягів випуску по всіх основних видах продукції. Зокрема, найбільшу питому вагу в виробленій продукції займають борошно вищого гатунку.

Таблиця 2.2 Аналіз руху грошових коштів

Показники	2019р	2020р	Відхилення, гр.3-гр.2
Обсяг виробництва продукції в діючих цінах (без ПДВ і акцизу), тис. грн	6868,8	9009,0	2140,3
Обсяг виробництва продукції в порівняних цінах (без ПДВ і акцизу), тис. грн	6868,8	8013,	1144,3
Фонд оплати праці 1 працівника, тис. грн	26,4	30,6	+4,2
Фонд оплати праці, тис. грн	818,4	1193,4	+375,0
Чисельність працюючих, чол.	31	39	+8
Продуктивність праці одного працюючого, тис. грн	221,6	231,0	+9,4

Дані свідчать, що залишок грошових коштів на банківських рахунках та в касі склав станом на 01.01.2018 р. 2,3 тис. грн.

За 2018 р. надходження коштів на рахунки в установах банків які 15528,8 тис. грн, з яких 13680,2 тис. грн (88,3%) – надходження виручки від реалізації продукц. (товарів, робіт, послуг), 1448,4 тис. грн (9,3%) – одержані кредити банку, 400,2 тис. грн (3,4%) – відшкодовані з бюджету суми по ПДВ.

Використано грошових коштів всього в сумі 15386,2 тис.грн в т.ч. за основними напрямками:

- розрахунки нашої фірми з постачальниками ТМЦ – 10039,8 тис.грн, або 65,3 %;

- розрахунки нашої фірми по оплаті послуг сторонніх організацій – 1431,8 тис.грн, 9,3%;

- розрахунки нашої фірми за податками і платежами в бюджет – 398,5 тис.гри;

- розрахунки нашої фірми за платежами в позабюджетні фонди – 777,9 тис.грн;

- розрахунки нашої фірми з оплати праці – 1518,8 тис.грн, або 9,9%;

- погашення нашої фірми кредитів – 877 тис.грн, або 5,7%,

Залишок грошових коштів нашої фірми станом на 01.01.2019р. склав 144,9

тис.грн. Зокрема, можна сказати, що надходження грошових коштів за 2020 р. порівняно : аналогічним періодом минулого року збільшились на 4811,8 тис. грн і склали 11758,5 тис. грн з них:

Крім того, Середньоспискова чисельність працюючих нашої фірми за 2020 р. склала 39 чоловіки, порівняно з відповідним періодом 2019 року збільшилась на 8 працюючих.

В зв'язку із збільшенням чисельності працюючих та розміру мінімальної заробітної плати відбулося збільшення фонду оплати праці. За 1 півріччя 2020р. розмір фонду оплати праці склав 234,5тис. грн.

Продуктивність праці, розрахована як відношення обсягу вироблено продукції до загальної чисельності працюючих, збільшилась на 9,4 тис. грн, або на 4,2%, і склала за 2020р. 231,0 тис. грн.

Таблиця 2.3 Основні показники діяльності

Показники	2019р	2020р	Відхилення, гр.3-гр.2
Обсяг виробництва продукції в діючих цінах (без ПДВ і акцизу), тис. грн	6868,8	9009,0	2140,3
Обсяг виробництва продукції в порівняних цінах (без ПДВ і акцизу), тис. грн	6868,8	8013,	1144,3
Фонд оплати праці 1 працівника, тис. грн	26,4	30,6	+4,2
Фонд оплати праці, тис. грн	818,4	1193,4	+375,0
Чисельність працюючих, чол.	31	39	+8
Продуктивність праці одного працюючого, тис. грн	221,6	231,0	+9,4

На фінансово-господарську діяльність нашої фірми впливає використання основних фондів підприємства (Табл. 2.4).

Аналіз динаміки та складу основних фондів за II півріччя 2019р. та I півріччя 2020р. порівняно з початком року свідчить про зростання вартості основн. засобів.

Так, на кінець 2019 року вартість основних фондів за залишковою вартістю збільшилась на 258,7 тис. грн, за 2020 р. збільшилась на 53,3 тис. грн.

Таблиця 2.4 Структура основних фондів

Назва основних фондів	Станом на 01.07.2019 р.		Станом на 01.01.2020 р.		Станом на 01.01.2021 р.	
	Сума, тис. грн	Питома вага, %	Сума, тис. грн	Питома вага, %	Сума, тис. грн	Питома вага, %
1.1 Земельні ділянки						
1.2 Будинки, споруди	1579,2	49,0	1642,2	47,2	1686,1	47,7
1.3 Машини та обладнання	1557,7	48,3	1650,8	47,4	1683,5	47,6
1.4 Транспортні засоби, інструменти, інвентар	62,7	1,9	163,6	4,7	143,3	4,1
Інші	23,4	0,8	25,1	0,7	22,1	0,6
Всього основних фондів	3223,0	100	3481,7	100	3535	100

В структурі основних фондів найбільшу частку займають машини та обладнання, вартість яких за 2020 р. збільшилась на 32,7 тис. грн, або на 2,0 %, їх відсоток у загальній вартості основн. фондів збільшилась на 0,2 відсоткових пункти. Найбільш активна частина основних фондів нашої фірми - це обладнання. Збільшення його питомої ваги вважається прогресивною тенденцією. Збільшення вартості будинків та споруд на 43,9 тис. грн відбулося в зв'язку з проведеним поточним ремонтом цехових приміщень підприємства.

Узагальнюючими показниками технічного стану основн. фондів нашої фірми є коефіцієнти зносу та придатності основн. фондів, які розраховані в динаміці:

Коефіцієнт зносу, розрахований як відношення суми нарахованого зносу до їх первісної вартості складає: станом на 01.01.2019р. – 0,69, станом на 01.01.2020р.- 0,68, станом на 01.07.2021р.- 0,68.

Коефіцієнт придатності, розрахований як співвідношення залишкової вартості основн. фондів до їх первісної вартості, станом на 01.07.2019 р. склав 0,31, на 01.01.2020р.-0,32, на 01.01.2021р. – 0,32.

Наше дослідження свідчить, що проведені розрахунки, показники коефіцієнтів

знос та придатності основних фондів за аналізований період суттєво не змінилися.

Аналіз фондовіддачі, як найважливішого узагальнюючого показника ефективності використання основн. фондів нашою фірмою, свідчить про збільшення коефіцієнту Фв: за 2019 р. Фв – 7951тис.грн за 2020 р. Фв – 12732тис.грн/ $(3482 + 3535) \times 0,5 = 3,6$.

Коефіцієнт фондовіддачі, розрахований як співвідношення виручки від продажу (без ПДВ) нашої фірми до середньої вартості основн. фондів, збільшився у зв'язку із зростанням обсягів виробництва при збільшенні вартості основн. фондів.

На балансі підприємства станом на 01.01.2020 р. обліковувались об'єкти незавершеного будівництва для виробничого призначення на загальну суму 202 тис. грн, вартість яких збільшилась з початку року на 171 тис. грн і станом на 01.01.2021р. склала 373 тис. грн. Це невстановлене обладнання, придбані інші необоротні активи та витрати на будівельно-монтажні роботи.

Протягом перевіряемого періоду ТОВ Виробничо – комерційної фірми «Спадщина» основні фонди не здавалися в оренду іншим суб'єктам підприємництва та також не знаходилися на консервації.

Глава 3 Аналіз ефективності формування прибутку

3.1 Аналізу динаміки рівня валового прибутку

Форма № 2 фірми «Спадщина» складається з трьох розділів:

У розділі 1 відображається інформація про доходи та витрати фірми «Спадщина» в зв'язку з її господарською діяльністю за звітний період. У результаті визначається величина чистого прибутку, що являється фінансовим результатом діяльності ТОВ Виробничо – комерційної фірми «Спадщина»

Розділ 2 представляє структуру витрат підприємства на виробництво, керування, збут і інші операційні витрати фірми «Спадщина» за економічними елементами.

Розділ 3 заповнюється на ТОВ Виробничо – комерційної фірми «Спадщина» оскільки прості акції її відкрито продаються і купуються на біржах. Дані цього розділу містять інформацію щодо чистого прибутку на 1 акцію і про розмір оголошених дивідендів.

Стаття «Доход (виручка) від реалізації (товарів, робіт, послуг)» фірми «Спадщина» Код рядка 010 Витяг з П(С)БО 3

У статті „Доході виручка від реалізації" відображається загальним дохід (виручка) від реалізації фірми «Спадщина», тобто без ПДВ та наданих знижок, або повернення проданих товарів нашої фірми.

Результат певної операції з надання послуг бухгалтер ТОВ Виробничо-комерційної фірми «Спадщина» достовірно оцінює за наявності таких умов:

1. Можливості достовірної об'єктивної оцінки доходу для фірми «Спадщина»;
2. Імовірності надходження економічної вигоди для фірми «Спадщина» від надання послуг;
3. Можливості достовірної об'єктивної оцінки рівня завершеності надання послуг для фірми «Спадщина» на дату балансу;
4. Можливості достовірної об'єктивної оцінки витрат для фірми «Спадщина», здійснених для оцінки надання послуг та можливо необхідних для їх завершення.

В примітках до статті бухгалтер ТОВ Виробничо – комерційної фірми «Спадщина» наводять таку інформацію:

- умови визнання повної вартості доходу;
- яка доля випущеної продукції є контрольованою у зв'язку з гарантією якості продукції, який дохід визнано для такої продукції;
- яка доля продукції реалізована в кредит, яка процентна ставка кредиту, строк кредиту, визнаний дохід поданим операціям:
 - чи є обмежені права на повернення продукції, якої саме, у зв'язку з чим;
 - які умови обслуговування у зв'язку з гарантійними зобов'язаннями;
 - які методи застосовувались для обліку реалізації продукції тощо.

Стаття «Податок на додану вартість»

Код рядка 015 Витяг з П(С)БО 3

Відображається величина ПДВ, що входить до доходу (виручки) для фірми «Спадщина» від реалізації продукції (послуг, товарів, робіт).

В примітках до статті бухгалтер ТОВ Виробничо – комерційної фірми «Спадщина» наводить таку інформацію: якими пільгами користується підприємство по ПДВ.

Код рядка 035

«Чистий дохід (виручка) для фірми «Спадщина» від реалізації нашої продукції (товарів, робіт, послуг)»

Обрахунок чистого доходу для фірми «Спадщина» від реалізації продукції надано на рис 3.1.

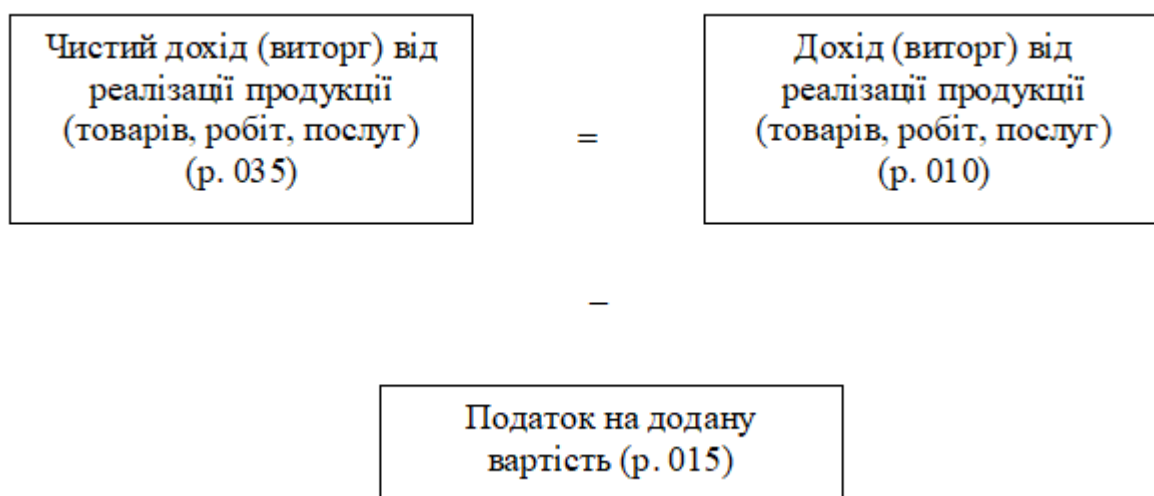

Рис. 3.1 Значення чистого доходу підприємства

Стаття – Собівартість реалізованої продукції для фірми «Спадщина». Код рядка 040

Витяг з П(С) БО 3

Надається виробнича собівартість реалізованої продукції в ТОВ Виробничо – комерційної фірми «Спадщина». Собівартість реалізованої продукції для фірми «Спадщина» обраховується згідно стандарту бухобліку 9 «Запаси», 16 "Витрати».

Критерії визнання собівартості реалізованої продукції для фірми «Спадщина»: П(С)БО 16.

Зокрема, вона обраховується шляхом додавання до виробничої собівартості продукції що продали протягом звітного періоду для фірми «Спадщина», а також нерозподілених постійних загальновиробн. витрат і нормативних виробничих витрат.

В примітках до статті бухгалтер ТОВ Виробничо – комерційної фірми «Спадщина» наводить таку інформацію:

- критерії визнання собівартості запасів реалізованої продукції;
- який показник, нормальної виробничої потужності використовує підприємство при визначенні розподілених та нерозподілених витрат;
- критерії розділу загальновиробничих витрат та змінні та постійні.

Валовий прибуток Код рядка 050

Збиток Код рядка 055

Валовий прибуток (збиток) для фірми «Спадщина» обраховується як різниця між саме чистим доходом від реалізації нашої фірми та собівартістю реалізованої продукції. Джерело інформації:

Чистий дохід (виторг) від реалізації продукції для фірми «Спадщина» (рядок 035)

Собівартість реалізованої продукції { послуг, товарів, робіт}(рядок040)

Стаття " Інші операційні доходи"

Витяг з П(С) БО 3

Відображається як суми інших доходів від операційн. діяльності нашої фірми, крім доходу (виручки) від реалізації нашої продукції (товарів, робіт, послуг):

- дохід для фірми «Спадщина» від операційної оренди активів;
- відшкодування для фірми «Спадщина» раніше списаних активів;

- дохід від реалізації для фірми «Спадщина» оборотних активів (крім фінанс. інвестицій)

- інші види доходу для фірми «Спадщина» від операційної діяльності.

Джерело інформації:

71 "Інший операційний дохід"

В примітках до статті бухгалтер ТОВ Виробничо-комерційної фірми «Спадщина» наводить таку інформацію

- які у мови операційної оренди;
- які причини відшкодування раніше списаних актинів;
- розкриває які є інші види доходу від операційної діяльності.

Джерело інформації: аналітичні документи .

Стаття «Адміністративні витрати» Код рядку 070 Надаються загальногоспод. витрати, пов'язані з обслуговуванням й управлінням підприємства. Джерело Інформації:

92 «Адміністративні витрати»

Стаття «Витрати на збут» Код рядка 080

Надаються витрати, пов'язані з реалізацією нашої продукції фірми «Спадщина» на утримання підрозділів, які займаються саме збутом нашої продукції, та доставкою продукції нашим споживачам.

Джерело інформації:

93 «Витрати на збут»

В примітках до статті бухгалтер ТОВ Виробничо-комерційної фірми «Спадщина» наводить таку інформацію:

- розкриває інформацію, яка є доречною для користувачів

Проаналізуємо механізм формування прибутку нашої фірми.

Таблиця 3.1 Формування прибутку компанії, тис.грн

Показник	2020 рік	2019 рік	Відхилення	
			Сума	% до минулого року (\pm)
1. Доход (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	9170	8540	+630	+7,4
2. ПДВ	1834	1708	+126	+7,4
3. Акцизний збір	–	–	–	–
4. Інші відрахування з доходу	–	–	–	–
5. Чистий дохід чи виручка від реалізації (р.1-2-3-4)	7336	6832	+504	+7,4
6. Собівартість реалізованої продукції	4120	3800	+320	+8,4
7. Валовий прибуток (р. 5-6)	3216	3032	+184	+6,1
8. Інші операційні доходи	140	155	-15	-9,7
9. Адміністративні витрати	180,8	164,4	+16,4	+10,0
10. Витрати на постачання	61,0	54,0	+7,0	+13,0
11. Інші операційні витрати	120	150	-30	-20,0
12. Фінансовий результат від операційної діяльності (р. 7+8-9-10-11)	2994,	2818,6	+175,6	+6,2
13. Доход від участі в капіталі	202,8	184,4	+18,4	10,0
14. Інші фінансові доходи	305,5	330,4	-24,9	-7,5
15. Інші доходи	–	–	–	–
16. Фінансові витрати	153,3	148,4	-13,1	-8,8
17. Витрати від участі в капіталі	–	–	–	–
18. Інші витрати	15,4	19,7	-4,3	-21,8
19. Фінансовий результат від звичайної діяльності до оподаткування (р. 12+13+14+15-16-17-18)	3351,8	3165,3	+186,5	+5,9
20. Податок на прибуток від звичайної діяльності	1005,5	949,6	+55,9	+5,9

21. Фінансовий результат від звичайної діяльності після оподаткування (р. 19-20)	2346,4	2215,7	+130,7	+5,9
22. Надзвичайні доходи	–	–	–	–
23. Надзвичайні витрати	13,7	–	+13,7	+100,0
24. Податок з надзвичайного прибутку	–	–	–	–
25. Чистий прибуток підприємства (р. 21+22-23-24)	2332,7	2215,7	+117,0	+5,3

Горизонтальний аналіз даних для фірми «Спадщина» свідчить про приріст у 2020р. проти 2019р. всіх складових прибутку нашої фірми. Зокрема, результати дослідження свідчать про зростання на 7,4% доходу (виручка) від реалізації нашої продукції (як і чистого прибутку від реалізації). Крім того, можна говорити про збільшення на 6,2% фінансового результату (прибутку) отриманого від операційної діяльності, а фінансового результату отриманого від звичайної діяльності – на 5,9%. При цьому спостерігається зростання до 5,3% чистого прибутку нашої фірми.

Вертикальний аналіз даних щодо структурних складових прибутку для фірми «Спадщина» свідчить про таке: чистий дохід від реалізації нашої фірми склав у 2020 році 7336 тис. грн (2019 року – 6832 тис. грн).

3.2 Факторний аналіз прибутку

На формування прибутку для фірми «Спадщина» впливають різноманітні фактори. Зважаючи на сучасні літературні джерела інформації, у загальному вигляді їх можна розбити на зовнішні та внутрішні.

Враховуючи той факт, що чинників, що обумовлюють зміни прибутку нашої фірми, дійсно дуже велика кількість, доцільно досліджувати вплив тільки ключових. До таких ми віднесли зміни прибутку за рахунок змін: обсягу реалізації товарів, усіх видів прибутку та собівартості реалізованої продукції нашої фірми.

Наше дослідження потребує певних попередніх розрахунків (табл.3.2).

Таблиця 3.2 Обрахунки факторного аналізу прибутку фірми «Спадщина» , тис. грн

Показник	Минулий рік 2019	Звітний рік 2020		
		у цінах базисного періоду на фактично реалізовану продукцію	за планом	фактично
1. Чистий дохід (виручка від реалізації товарів (робіт, послуг))	57800	53750	49080	54 190
2. Повна собівартість	49860	45320	41 830	45,020
3. Валовий прибуток	8540	8430	7250	9 170
4. Рівень рентабельності реалізованої продукції [р. 3 :р. 1]x 100,%	14,775	15,68	14,772	16,922

Порівнявши дані зміни величини чистого доходу від реалізації для фірми «Спадщина», розрахованих за різних умов (а саме: за планом та фактично, у цінах баз. періоду на фактично продану продукцію), можна говорити про зниження показників 2020р порівняно з 2019р.

Так, чистий дохід для фірми «Спадщина» у цінах баз. періоду на фактично реалізовану нашу продукцію є нижчим на 7 % у порівнянні з 2019 р, тоді як плановий показник – на 8720 тис грн, а фактичний – на 3610 тис грн. Крім того, показники повної собівартості 2020р також нижчі за показники 2019р відповідно на 9,1%, 16,1% та 9,7%.

Треба відмітити, що наші попередні обрахунки дають змогу оцінити вплив ключових факторів на наш прибуток, а саме:

1. Оцінка зміни прибутку за рахунок змін обсягу реалізації продукції нашої фірми , визначається за формулами:

$$\Delta P_1 = P_0 \times K_{1,2} - P_0, \quad (3.1)$$

де P_0 — прибуток базисного періоду для фірми «Спадщина» чи за планом;

$K_{1,2}$ — коефіцієнти зміни для фірми «Спадщина» обсягу реалізованої продукції;

O_i^P — фактичний обсяг реалізованої продукції для фірми «Спадщина» за звітн.

рік у цінах базисного року;

O_0^P - обсяг реалізованої продукції для фірми «Спадщина» базисного року.

$$K_2 = S_{1,0} / S_0 \quad (3.2)$$

S_i — собівартість звітного року для фірми «Спадщина» в цінах базисного року;

S_0 — собівартість базисного року для фірми «Спадщина».

$$K_1 = 53\,750 : 57\,800 = 0,9299;$$

$$K_2 = 45\,320 : 49\,260 = 0,9200;$$

$$\Delta P_1 = 8\,540 \times 0,9299 - 8\,540 = -600 \text{ тис. грн.};$$

$$\Delta P_1 = 8\,540 \times 0,9200 - 8\,540 = -680 \text{ тис. грн.}$$

2. Оцінка зміни прибутку за рахунок структурних змін нашої продукції:

$$\Delta P_2 = P_{1,0} - P_0 K_{1,2} \quad (3.3)$$

де P_0 — фактична реалізація для фірми «Спадщина» в цінах базисного року;

$$\Delta P_2 = 8\,430 - 8\,540 \times 0,9299 = +490 \text{ тис. грн.};$$

$$\Delta P_2 = 8\,430 - 8\,540 \times 0,9200 = +570 \text{ тис. грн.}$$

3. Оцінка зміни прибутку для фірми «Спадщина» за рахунок зміни собівартості нашої реалізованої продукції:

$$\Delta P_3 = S_1 - S_{1,0} \quad (3.4)$$

де S_1 — фактична собівартість для фірми «Спадщина»;

$S_{1,0}$ — фактична собівартість для фірми «Спадщина», перерахована на базисний рік.

$$\Delta P_3 = 45\,020 - 45\,320 = -300 \text{ тис. грн.}$$

4. Оцінка зміни прибутку для фірми «Спадщина» за рахунок зміни рівня цін на нашу продукцію:

$$\Delta P_4 = O_1^P O_{1,2}^P = 54\,190 - 503\,750 = 440 \text{ тис. грн}$$

Результати узагальненого факторного аналізу прибутку для фірми «Спадщина» наведемо в табл. 3.3

Таблиця 3.3 Результати факторного аналізу прибутку для фірми «Спадщина»

Фактор	Сумарний вплив на прибуток, тис.грн	
	I варіант	II варіант
I	-600	-680
II	+ 490	+ 570
III	+ 300	+ 300
IV	+ 440	+ 440
Разом:	+630	+ 630

Фактичний приріст прибутку для фірми «Спадщина» проти 2019р становить $(9170-8540)= 630$ тис. грн

Коефіцієнти ефективності формування і використання прибутку нашої фірми.

Якщо взяти суму всього прибутку для фірми «Спадщина» за 100 %, то інші його складові можна побачити в табл. 3.4

Таблиця 3.4 Аналіз формування прибутку для фірми «Спадщина», %

Показник	2020 рік	2019 рік	Відхилення
1. Валовий прибуток	3216	3032	-184
2. Прибуток від операційної діяльності	2994,2	2818,6	175,6
3. Прибуток від звичайної діяльності:			
– до оподаткування	3351,8	3165,3	55,9
– після оподаткування			
4. Чистий прибуток	2332,7	2215,7	117,0

Отже, дані вертикального аналізу свідчать, що проти 2019р питому вагу всіх складових прибутку для фірми «Спадщина» у 2020 році скориговано близько 0,4–0,6%. Таку ситуацію можна пояснити збільшенням у звітному році для фірми «Спадщина» різних витрат.

Механізм обрахунку чистого прибутку для фірми «Спадщина» виглядає отаким чином.

1.Фінансовий результат для фірми «Спадщина» - прибуток (збиток) (Фро) від операційної діяльності. Він обраховується шляхом додавання до валового прибутку (збитку) нашої фірми , інших операційних доходів, а також витрат на збут, адміністративних витрат та ін. операційних витрат компанії.

2.Фінансовий результат для фірми «Спадщина» – прибуток (чи збиток) від звичайної діяльності яка розглядається саме до оподаткування. Він обраховується шляхом додавання до прибутку сам від операційної діяльності нашої фірми Фр.0, фінансових та інших доходів за мінусом фінансових та інших витрат (чи збитків):

$$\text{Пр.д.з} = \text{Фр.0} + \text{Дк} + \text{Іф.Д} + \text{Ід} - \text{ФВ} - \text{Вк} - \text{Ів}, \quad (3.5)$$

де Пр.д.з – фінансовий результат (прибуток чи збиток) для фірми «Спадщина» від звичайної діяльності розглядається до оподаткування;

Дк – дохід, пов'язаний з участю в капіталі для фірми «Спадщина» тобто дохід,

отриманий від інвестицій в інші фірми;

Іф.д – інші фінансові доходи для фірми «Спадщина», тобто доходи за фінансовими операціями;

Ід – інші доходи для фірми «Спадщина», тобто доходи від реалізації фін. інвестицій, які з'являються під час звичайної діяльності;

Фв – фінансові витрати для фірми «Спадщина», тобто витрати, пов'язані з залученням позичкового капіталу;

Вк – втрати, пов'язані з участю в капіталі для фірми «Спадщина», тобто збиток, спричинений інвестиціями в інші фірми;

Ів – інші витрати для фірми «Спадщина», тобто втрати від неопераційних саме курсових різниць та від уцінки, які виникають під час звич. діяльності компанії.

Прибуток від звичайної діяльності для фірми «Спадщина» після оподаткування обраховують у процесі віднімання між прибутком від звичайн. діяльності нашої фірми до оподаткування та розміром податку з прибутку.

Чистий прибуток або збиток для фірми «Спадщина» обраховується шляхом додавання до прибутку від звичайн. діяльності компанії та надзвичайного доходу, надзвичайних витрат і податків з надзвичайного прибутку.

ЗВІТ ПРО ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

за рік 2020 р.

Форма №2 Код за ДКУД

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Найменування показника	Код рядка	За звітний період	За попередній період
1	2	3	4
Дохід (виручка) від реалізації (товарів, робіт, послуг)	010	9170	8540
Податок на додану вартість	015		1708
Акцизний збір	020		
	025		
Інші вирахування з доходу	030		
Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	035	54190	6832
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	040	45020	3800
Валовий: прибуток	050	9170	3032
збиток	055		
Інші операційні доходи	060	140	155
Адміністративні витрати	070	180,8	164,4
Витрати на збут	080	61,0	54,0
Інші операційні витрати	090	120,	150,0
Фінансові результати від операційної діяльності:	100	2994,2	2818,6
прибуток			
збиток	105		
Дохід від участі в капіталі	ПО	202,8	184,4
Інші фінансові доходи	120	305,5	330,4
Інші доходи	130	-	-
Фінансові витрати	140	135,3	148,4
Втрати від участі в капіталі	150	-	-
Інші витрати	160	15,4	19,7
Фінансові результати від звичайної діяльності до оподаткування:	170	3351,8	3165,3
прибуток			
збиток	175		
Податок на прибуток від звичайної діяльності	180	1005,5	949,6
Фінансові результати від звичайної діяльності: прибуток	190	2346,4	2215,7
збиток	195		
Надзвичайні:	200		
ДОХОДИ			
витрати	205		
Податки з надзвичайного прибутку	210		
Чистий: прибуток	220	2332,7	2215,7
збиток	225		

Висновки

1. Доходи – найважливіший економічний показник роботи підприємств (фірм), що відбиває їхні фінансові надходження від усіх видів діяльності, кінцевим результатом якої виступає виробнича і реалізована продукція (зроблені послуги, виконані роботи), оплачені замовником. Доход – це гроші, що продавець сподівається одержати за продану одиницю виготовленої продукції.

Економічний прибуток – це різниця між загальним доходом і загальними витратами фірми, включаючи як явні, так і неявні. Прибуток виконує дві найважливіші функції: він характеризує кінцеві фінансові результати діяльності підприємства, розмір його грошових нагромаджень, а також є головним джерелом фінансування витрат на виробничий і соціальний розвиток підприємства (податок на прибуток – найважливіший елемент доходів державного бюджету).

2. Прибуток є основним фінансовим джерелом розвитку підприємства, науково-технічного удосконалення його матеріальної бази і продукції, всіх форм інвестування. Він служить джерелом сплати податків. Враховуючи значення прибутку, вся діяльність підприємства спрямована на те, щоб забезпечити зростання його величини або принаймні стабілізувати її на певному рівні. Тому основний принцип діяльності підприємства (фірми) складається в прагненні до максимізації прибутку.

На рівні господарчого суб'єкта виникає ціла система прибутків: валова (балансовий прибуток), прибуток від реалізації основних фондів і іншого майна підприємства, прибуток по позареалізаційних операціях, чистий прибуток. Крім того, розрізняють прибуток, оподатковуваний податком, і прибуток, не оподатковуваний податком.

Прибуток є об'єктом числення і сплати податків по встановлених ставках, унаслідок чого виникають фінансові відносини підприємства з бюджетом і установами. Господарчий суб'єкт самостійно визначає напрямок

використання чистого прибутку, що залишився після сплати всіх податків, якщо інше не передбачено статутом.

Так, чистий прибуток акціонерного товариства розподіляється за схемою:

Чистий прибуток = Резервний фонд + Фонд накопичення + Фонд споживання.

Чистий прибуток товариства: Чистий прибуток = Резервний фонд + Фонд накопичення + Фонд споживання + прибуток, що розподіляється між засновниками.

Розподіл чистого прибутку підприємства з іноземними інвестиціями: Чистий прибуток = Резервний фонд + Фонд накопичення + Фонд споживання + прибуток, що розподіляється між засновниками.

Прибуток розподіляється між засновниками = Доходи українського учасника (чистий дохід українського учасника + податок на дохід) + дохід іноземного учасника (чистий дохід іноземного учасника + податок на доходи).

Резервний фонд створюється на випадок припинення діяльності і покриття дебіторської заборгованості.

Фонд накопичення являє собою джерело засобів підприємства для придбання основних фондів, формування оборотних коштів, створення нового майна.

Фонд споживання призначається для реалізації заходів щодо соціального розвитку і матеріального заохочення колективу підприємства.

3. Ефективність формування прибутку характеризується як загальною його сумою, так і рівнем, який визначається системою коефіцієнтів рентабельності.

4. У системі планів, пов'язаних із виробничою діяльністю підприємств, головне місце посідає планування прибутку. Це планування визначає необхідний обсяг операційної діяльності підприємства, забезпечує стратегічний його розвиток необхідними фінансовими ресурсами, формує фінансові взаємовідносини підприємства з бюджетом та позабюджетними фондами. Об'єктом планування є елементи балансового прибутку.

5. Розглянутий в даній роботі перелік лише основних факторів, що впливають на вибір типу дивідендної політики, показує, що управлінські рішення з цього питання можуть прийматися на основі інформації про зовнішні та внутрішні умови економічної діяльності підприємства, які можуть бути точно визначені кількісно. Тільки із врахуванням цих умов підприємство може провадити ефективну дивідендну політику в процесі розподілу свого прибутку.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Disruptive technologies for green economy formation in conditions of the fourth industrial revolution: the EU experience / I. Dehtyarova etc. // Socio-economic and management concepts: collective monograph / Krupelnytska I., – etc. – International Science Group. – Boston : Primedia eLaunch, 2021. P. 388-392. <https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/86986>
2. Karintseva O., Kharchenko M., Boon E.K., ...Melnyk V., Kobzar O.(2021). Environmental determinants of energy-efficient transformation of national economies for sustainable development.. J. International Journal of Global Energy Issues, 2021, 43(2-3), P. 262–274 <https://doi.org/10.1504/IJGEI.2021.115148>
3. Karintseva O. I., Yevdokymov A. V., Yevdokymova A. V., Kharchenko M. O., Dron V. V. Designing the Information Educational Environment of the Studying Course for the Educational Process Management Using Cloud Services. Механізм регулювання економіки. 2020. № 3. С. 87-97. DOI: <https://doi.org/10.21272/mer.2020.89.07> <https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/81759>
4. Kubatko, O. V., Chortok, Y. V., Honcharenko, O. S., Nechyporenko, R. M., & Moskalenko, I. M. (2019). Studying Features of Vehicle Type Selection by Trade and Logistics Enterprise. Mechanism of economic regulation. – 2019. – №3. – С. 73–82. <http://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/76448>
5. Melnyk L., Sommer H., Kubatko O., Rabe M., Fedyna S. (2020). The economic and social drivers of renewable energy development in OECD countries. Problems and Perspectives in Management,18(4), 37-48. doi:10.21511/ppm.18(4).2020.04 <https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/82719>
6. Melnyk L. H., Derykolenko O. M., Mazin Yu. O., Matsenko O. I., Piven V. S. Modern Trends in the Development of Renewable Energy: the Experience of the EU and Leading Countries of the World // Механізм регулювання економіки. 2020. № 3. С. 117-133. <https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/81810>
7. Melnyk, L., Dehtyarova, I., Kubatko, O., Karintseva, O., & Derykolenko, A. (2019). Disruptive technologies for the transition of digital economies towards sustainability. Economic Annals-XXI, 179(9-10), 22-30. doi: <https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/85476>

8. Melnyk, L., Dehtyarova, I., Karintseva, O., Kubatko, O. Information factors in economic systems and business during transition to digital economy/Selected Aspects of Digital Society Development. Monograph 45. Edited by Tetyana Nestorenko and Aleksander Ostenda, Publishing House of University of Technology, Katowice, 2021. P. 173-178 <https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/87135>
9. Melnyk, L., Matsenko, O., Dehtyarova, I. & Derykolenko, O. (2019). The formation of the digital society: social and humanitarian aspects. *Digital economy and digital society*. T. Nestorenko& M. Wierzbik-Strońska (Ed.). Katowice: Katowice School of Technology. [in Ukrainian].URL: <http://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/74570>
10. Melnyk L.G., Kubatko O. (2017) The impact of green-innovations on environmental quality and energy resource consumption. International economic relations and sustainable development : monograph / edited by Dr. of Economics, Prof. O. Prokopenko, Ph.D in Economics T. Kurbatova. – RudaŚląska :Drukarnia i Studio GraficzneOmnidiumю 272 p. ISBN 978-83-61429-11-1
11. The effects of the management of natural energy resources in the European Union / V. Voronenko, B. Kovalov, D. Horobchenko, P. Hrycenko // Journal of Environmental Management and Tourism. – Craiova: ASERS Publishing, 2017. – Vol. 8, Issue Number 7(23), P. 1410-1419. Available at: <https://journals.aserspublishing.eu/jemt/article/view/1777>
12. Tu Yu-Xia, Kubatko O., Karintseva O., Piven V. (2021) Decarbonisation drivers and climate change concerns of developed economies. International Journal of Environment and Pollution. 2021. 69 (1-2), 112-129
13. Veklych O., Karintseva O., Yevdokymov A., Guillamon-Saorin E.(2020). Compensation mechanism for damage from ecosystem services deterioration: Constitutive characteristic. J. International Journal of Global Environmental Issues, 19(1-3), P. 129–142 <https://doi.org/10.1504/IJGENVI.2020.114869>
14. Василенко, Валентин Олександрович Стратегічне управління: Навчальний посібник - К.: ЦУЛ, 2013. 396 с.
15. Віноградська А.М. Основи підприємництва: Навчальний посібник, 2- е видання. - К .: Кондор, 2015. 544 с.
16. Володькина М.В. Стратегічний менеджмент: Навчальний посібник. - К.: Знання - Прес, 2012. 149 с.

17. Герасимчук В.Г. Стратегічне управління підприємством. Графічне моделювання: навч. посібник. – К.: КНЕУ, 2015. 360 с.
18. Гринчуцький В.І. Економіка підприємства: навч. посіб. / В.І. Гринчуцький, Е.Т. Карапетян, Б.В. Погріщук. – К.: Центр учбової літератури, 2010. 304 с.
19. Дайновский Ю.А., Корягіна С.В. Фінансовий аналіз життєвого циклу підприємства// Фінанси України. 2013. №10. С. 66-75.
20. Дикань В.Л. Стратегічне управління: навч. посіб. / В.Л. Дикань, В.О. Зубенко, О. В. Маковоз, [та ін.]. – К.: ЦУЛ, 2013. 272 с.
21. Дикань Н.В. Менеджмент: навч. посіб. / Н.В. Дикань, І.І. Борисенко. К.: Знання, 2008. 389 с.
22. Добровольський В. М. Звітність підприємств: Навчально-методичний посібник - К.: КНЕУ. 2011. 195 с.
23. Дяченко А. В., Карінцева О. І., Тарасенко С. В., Харченко М. О., Мазін Ю. О., Кисельова К. С. Формування інноваційного інструментарію економічної політики в умовах розвитку світової економічної кризи 2019-2020 рр. в Україні // Механізм регулювання економіки. 2021. № 3. С. 19-37. <https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/86419>
24. Економіка енергетики : підручник / за ред. Л. Г. Мельника, І. М. Сотник. – Суми: Університетська книга, 2015. – 378 с. <https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/45315>
25. Економіка підприємства : підручник / за заг. ред. д.е.н., проф. Л. Г. Мельника. - Суми : Університетська книга, 2012. - 864 с. <https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/80106>
26. Економіка енергетики : підручник / за ред. Л. Г. Мельника, І. М. Сотник. – Суми: Університетська книга, 2015. – 378 с. <https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/45315>
27. Економіка підприємства : підручник / за заг. ред. д.е.н., проф. Л. Г. Мельника. - Суми : Університетська книга, 2012. - 864 с. <https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/80106>
28. Карінцева, О. І., Харченко, М. О., Мазін, Ю. О., Фалько, К. С. Практичні засади підвищення ефективності логістичної діяльності сучасного підприємства. Вісник Сумського державного університету. Серія Економіка. 2021. № 3. С. 127–136. DOI: 10.21272/1817-9215.2021.3-14 <https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/86223>

29. Карінцева О.І., Дегтярьова І. Б., Харченко М.О., Долгошеєва О. І., Кіріл'єва А. В. Залучення іноземних інвестицій як інструмент забезпечення конкурентоспроможності та сталого розвитку країни. Вісник СумДУ. Серія «Економіка», № 3' 2020. С. 199-211. DOI: 10.21272/1817-9215.2020.3-22 https://visnyk.fem.sumdu.edu.ua/issues/3_2020/22.pdf
30. Карінцева, О. І., Харченко, М. О., Пономарьова, Г. С. Підвищення ефективності бізнес-процесів на виробничому підприємстві // Механізм регулювання економіки. 2020. № 4. С. 58-69. <https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/83754>
31. Куденко Н.В. Стратегічний маркетинг: Навч. посібник. - К.: КНЕУ, 2018. 152 с.
32. Кудряшов В.П. / Фінанси: Навч. посіб.- Херсон: Олді-плюс.- 2012. 01352 с.
33. Люкшинов А.Н. Стратегический менеджмент: учеб. пособие. – М.: ЮНИТИ, 2010. 375 с.
34. Манів З.О., Луцький І.М. “Економіка підприємства”: Навч.посіб.- К.: Знання, 2014.580 с.
35. Мельник Л. (2021) Сучасні тренди економічного розвитку: Досвід ЄС та практика України: підручник / за ред. Л. Г. Мельника. Суми: ПФ «Видавництво “Університетська книга”», 2021. 432 с. <https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/89235>
36. Мельник Л. Г., Карінцева О. І., Кубатко О. В., Сотник І. М., Завдов'єва Ю. М. Цифровізація економічних систем та людський капітал: підприємство, регіон, народне господарство // Механізм регулювання економіки. 2020. № 2. С. 9-28. DOI: <https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/82236>
37. Мельник, Л., Карінцева, О., Кубатко, О., Дерев'янку, Ю., Маценко, О. (2022). Реструктуризація соціально-економічних систем як складова формування цифрової економіки в Україні у період кризи. Механізм регулювання економіки, (1-2(95-96), 7-13.
38. Мельник Л. Г., Карінцева О. І. (2021) Економіка і бізнес : підручник / за ред. Л. Г. Мельника, О. І. Карінцевої. Суми : Університетська книга, 2021. 316 с. <https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/83721>
39. Мельник, Л., Ковальов, Б. (2020). Проривні технології в економіці і бізнесі (Досвід ЄС та практика України у світлі III, IV, і V промислових революцій. Сумський державний університет, с. 180. <https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/79621>

40. Менеджмент: Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / За ред. Щокіна Г.В., Головатого М.Ф., Антонюка О.В., Сладкевича В.П. К.: МАУП, 2017. 816 с.
41. Новиков Б. В., Синіок Г. Ф., Круш П. В. Основи адміністративного менеджменту: Навч. посіб. - К.: «Центр навчальної літератури», 2014. 560 с.
42. Оберемчук В. Ф. Стратегія підприємства : короткий курс лекцій / В. Ф. Оберемчук. – К. : МАУП, 2010. 128 с.
43. Опарін В. М. Фінанси: Навч. посіб.-- К.: Вид-во КНЕУ, 2019. 216 с.
44. Підприємництво, торгівля та біржова діяльність : підручник / за заг. ред. д.е.н., проф. І. М. Сотник, д.е.н., проф. Л. М. Таранюка. – Суми : ВТД «Університетська книга», 2018. – 572 с. <https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/80114>
45. Пономаренко В. С. Стратегічне управління підприємством. Х.: Основа, 2019. 620 с.
46. Редченко К. І. Стратегічний аналіз у бізнесі: Навч. посіб. - 2ге вид., доповн. Л.: Новий світ 2013. 272 с.
47. Робінс, Стефан П., Де Ченцо, Девид А., Основи менеджменту. - К.: Видавництво Соломіє Павличко «Основи», 2012. 671 с.
48. Сладкевич В. П. Стратегічний менеджмент організацій : Підруч. для студ. вищ. навч. закл. К. : ДП «Видавничий дім «Персонал», 2018. 496 с.
49. Сотник І.М. (2016) Мотиваційні механізми дематеріалізаційних та енергоефективних змін національної економіки : монографія / за заг. ред. доктора екон. наук, проф. І. М. Сотник. – Суми : Університетська книга, 2016. – 368 <https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/80197>
50. Шершньова З. Є. Стратегічне управління : навч.-метод. посіб. для самостійного вивчення дисципліни / З. Є. Шершньова, С. В. Оборська, Ю. М. Ратушний. – К.: КНЕУ, 2011. 232 с.
51. Экономика и бизнес: учебник / под ред. д.э.н., проф. Л. Г. Мельника, д.э.н., доц. А. И. Каринцевой. – Сумы : Университетская книга, 2018. – 608 с. <https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/80201>
52. Экономика развития: учебное пособие / под ред. д.-ра екон. наук, проф. Л. Г. Мельника, канд. екон. наук А. Вик. Кубатко. Сумы : «Университетская книга», 2017. 352 с. <https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/80184>